

Predgovor

Financijski menadžment nastavlja se mijenjati brzim tempom. Napredak se događa ne samo u teoriji financijskog menadžmenta već i u praksi u stvarnom svijetu. Jedan je od rezultata sve veći strateški naglasak na financijskom menadžmentu u borbi menadžera za stvaranje vrijednosti unutar korporativnog okruženja. U procesu stvaranja vrijednosti financijski menadžeri sve više nadopunjavaju tradicionalne mjere uspjeha novim metodama, koje daju veću važnost nesigurnosti i postojanju višestrukih pretpostavki. Pitanja korporativnog upravljanja, etičke dileme, sukobljeni zahtjevi sudionika, rezanje troškova poslovanja, globalizacija financija, e-trgovina, strateški savezi, rast *outsourcinga* te niz ostalih pitanja i razmatranja sada šire okruženje u kojem se donose financijske odluke. Zaista je vrijeme i izazova i prilika.

Trinaestim izdanjem *Osnova financijskog menadžmenta* želimo vas osposobiti da razumijete proces financijskog odlučivanja te objasnite utjecaj koji financijske odluke imaju na stvaranje vrijednosti. Zato vas knjiga uvodi u tri glavna područja odlučivanja u okviru financijskog menadžmenta: odlučivanje o investiranju, financiranju i upravljanju imovinom.

Istražujemo financije i granična područja, na lako razumljiv i korisniku blizak način. Iako je knjiga namijenjena uvodnom kolegiju u financijski menadžment, može se koristiti i kao literatura. Na primjer, sudionici u programima razvoja menadžerskih vještina, kandidati koji se pripremaju za različite stručne ispite (npr. *Certified Management Accountant* i *Chartered Certified Accountant*) i oni koji se u praksi bave financijama i računovodstvom smatrat će je korisnom. A zbog opširnih materijala dostupnih na *web* stranici (o kojima ćemo uskoro), knjiga je idealna za *online* usavršavanje i učenje na daljinu.

U ovom izdanju napravljeno je mnogo važnih izmjena. Umjesto da ih sve nabrajamo, objasniti ćemo neke bitne teme koje su nas usmjeravale u reviziji te ćemo istaknuti neke od promjena. Ažuriran je institucionalni materijal koji je potreban za razumijevanje okruženja u kojem se donose financijske odluke. U knjizi nastojimo obuhvatiti još više međunarodne tematike. Dodali smo nove dijelove, primjere i prikaze, koji se fokusiraju na međunarodnu dimenziju financijskog menadžmenta. Nastojali samo dati pregled i naglasiti temeljne ideje u svakom poglavlju.

Prvo poglavlje, *Uloga financijskog menadžmenta*, obogatili smo proširenom raspravom o korporativnoj društvenoj odgovornosti kako bismo obuhvatili temu *održivosti*. Diskusiju o „bonus amortizaciji” prema zakonu Economic Stimulus Act (ESA) iz 2008. uključili smo u drugo poglavlje, *Poslovno, porezno i financijsko okruženje*. (Napomena: iako je bonus amortizacija „privremena” situacija u SAD-u, u prošlosti se ponavljala.) Šesto poglavlje, *Analiza financijskih izvještaja*, prošireno je za raspravu o nastojanju „usklađivanja” računovodstvenih standarda diljem svijeta. Teme konverzija potraživanja (ARC), Check Clearing for the 21st Century Act (Check 21), *remote deposit capture* (RDC) i *outsourcing* poslovnih procesa (BPO) predstavljene su u devetom poglavlju, *Upravljanje gotovinom i utrživim vrijednosnicama*.

U 13. poglavlju, *Tehnike ocjenjivanja isplativosti ulaganja*, proširili smo raspravu posvećenu analizi osjetljivosti kako bismo dotaknuli moguću neizvjesnost u vezi s početnim novčanim izdacima projekata (ICO), dok u 19. poglavlju, *Tržište kapitala*, uvodimo niz novih izraza i koncepata koji proizlaze iz nedavne SEC-ove Reforme ponude vrijednosnica (Securities Offering Reform).

U 20. poglavlju, *Dugoročni dug, povlaštene dionice i redovne dionice*, nakon proširene rasprave o „punomoćima, e-punomoćima i natjecanjima za punomoći” slijedi novi materijal posvećen pluralnom sustavu glasanja, većinskom sustavu glasanja te procedurama „modificiranog” pluralnog sustava glasanja. U 21. poglavlju, *Dugoročni zajmovi i leasing*, čitatelje upozoravam na skore, možda i dramatične promjene u računovodstvu *leasinga*. Pregled nedavnih promjena u računovodstvenom tretmanu spajanja i preuzimanja dajemo u

23. poglavlju, *Spajanje i drugi oblici korporativnog restrukturiranja*. Posljednje poglavlje ove knjige, posvećeno međunarodnom financijskom menadžmentu, ažurirano je te je dodano nekoliko novih tema, uključujući raspravu o islamskim obveznicama (*sukuk*).

Konačno, nastavili smo naše napore za približavanje knjige korisnicima. Pojavljuje se mnogo novih „uokvirenih“ odlomaka i posebnih dodataka kako bismo privukli pažnju čitatelja i ilustrirali temeljne koncepte. Mnogi od ovih „uokvirenih“ dodataka dolaze od novih suradnika, koji prvi put sudjeluju u knjizi – časopisa *Canadian Treasurer*, *Financial Executive* i *Supply & Demand Chain Executive*; novina *Financial Week*; te društava BP p. l. c., Cameco Corporation i Hermes Pensions Management Limited.

Obratite pažnju

Redoslijed poglavlja odražava uobičajeni slijed podučavanja materije, no nastavnici mogu promijeniti redoslijed mnogih poglavlja, a da studentima ne stvore nikakve teškoće. Na primjer, neki predavači radije obrađuju Treći dio: Oruđa za financijsku analizu i planiranje, prije Drugog dijela: Procjena vrijednosti. Opširan popis literature na krajevima poglavlja čitateljima daje izravan pristup relevantnoj literaturi, korištenoj u pripremi poglavlja. Dodaci na krajevima nekih poglavlja pozivaju čitatelje da uđu u dubinu nekih tema, no kontinuitet knjige će se održati čak i ako oni taj materijal ne prođu.

Tekst je nadopunjen brojnim materijalima. Za nastavnike, opsežan Priručnik za nastavnike (*Instructor's Manual*) sadrži prijedloge za organizaciju kolegija, odgovore na pitanja i rješenja zadataka s kraja poglavlja. Dodatna pomoć je i opsežna baza ispitnih pitanja i zadataka, a pripremio ju je profesor Gregory A. Kuhlemeyer s Koledža Carroll. Ovaj dodatak je dostupan kao obična baza podataka (za OS Windows) kod vašeg prodajnog zastupnika kuće Pearson ili Prentice Hall. Štoviše, profesor Kuhlemeyer sjajno je pripremio opširnu zbirku s više od 1.000 Microsoft PowerPoint slajdova s općim pregledom (i primjerima) iz knjige. Grafike iz PowerPoint prezentacija mogu se preuzeti na sljedećoj pratećoj *web* stranici Pearson Educationa: www.pearsoned.co.uk/wachowicz. Svi prikazi i tablice iz knjige dostupni su u originalu na istoj stranici. Računalne aplikacije, koje je pripremio profesor Al Fagan sa Sveučilišta Richmond, mogu se koristiti prilikom rješavanja zadataka s kraja poglavlja, označenih ikonom PC (na margini), a dostupne su u Microsoft Excel formatu na istoj *web* stranici. Prateća *web* stranica sadrži i Online Study Guide (Vodič za *online* učenje – op. prev.) profesora Kuhlemeyera. Svako poglavlje Vodiča dizajnirano je tako da pomogne studentima da se upoznaju s temom iz poglavlja; navodi ciljeve poglavlja te sadrži pitanja višestrukog izbora odgovora, točno/netočno pitanja, kratka esejska pitanja, PowerPoint slajdove i Excelove predloške.

Zadaci za provjeru znanja za studente (tj. zadaci čija se detaljna rješenja, korak po korak, mogu naći nekoliko stranica dalje) u knjizi se pojavljuju na kraju svakog poglavlja. Oni su dodatak redovnim pitanjima i zadacima. Zadaci za provjeru znanja dopuštaju studentima da sami testiraju svoje razumijevanje tematike i tako dobiju trenutnu povratnu informaciju. Alternativno, zadaci za provjeru znanja i njihova detaljna rješenja mogu se koristiti kao dodatni primjeri rješavanja problema.

Učenje financija slično je učenju stranog jezika. Dio teškoća čini savladavanje pojmova. Stoga, navodimo opsežan pojmovnik s više od 400 poslovnih pojmova u dva formata – *prateći pojmovnik* (pojavljuje se na marginama uz tekst) i *pojmovnik sa svim pojmovima* na kraju knjige. Uz to, prateća *web* stranica Pearson Educationa www.pearsoned.co.uk/wachowicz sadrži *online* verziju našeg pojmovnika te interaktivne memorijske kartice za provjeru poznavanja ključnih pojmova i definicija za svako poglavlje.

Obratite pažnju

Namjerno smo ograničili korištenje internetskih adresa (tj. adresa koje unosite u svoj pretraživač i koje obično počinju oznakom „<http://www>.”). *Web* stranice često se mijenjaju – svaka *web* stranica koju navedemo u tiskanom izdanju može se značajno izmijeniti, promijeniti svoju adresu ili čak potpuno nestati do vremena kada ovo čitate. Stoga, koristimo svoju *web* stranicu kako bismo naveli *web* stranice koje bi vam mogle koristiti. Naš popis *web* stranica redovito ažuriramo i provjeravamo jesu li navedene poveznice aktivne. Preporučamo vam korištenje naše *web* stranice dok čitate svako poglavlje. Iako je *web* stranica namijenjena prvenstveno studentima, drago nam je objaviti da je stekla mnogo sljedbenika među onima koji se financijama bave u praksi. Zapravo, ova je *web* stranica dobila pohvalne kritike u nizu poslovnih publikacija, uključujući novine *Financial Times* te časopise *The Journal of Accountancy*, *Corporate Finance*, *CFO Asia* i *Strategic Finance*.

Kako bismo poduprli korištenje moći interneta kao sredstva učenja financijskog menadžmenta, studente (i nastavnike) pozivamo da posjete nagrađenu *web* stranicu **Wachowicz's Web World**, web.utk.edu/~jwachowi/wacho_world.html. (Napomena: Pearsonova *web* stranica www.pearsoned.co.uk/wachowicz također sadržava poveznicu za stranicu **Wachowicz's Web World**.) Ova *web* stranica sadržava poveznice na stotine *web* stranica s temama iz financijskog menadžmenta, grupirane tako da odgovaraju naslovima dijelova knjige (npr. Procjena vrijednosti, Oruđa za financijsku analizu i planiranje itd.). Stranica sadržava i interaktivne kvizove s točno/netočno pitanjima i pitanjima višestrukog izbora odgovora (uz one koji se mogu naći na popratnoj *web* stranici) te interaktivne vježbe temeljene na mreži. Konačno, PowerPoint slajdovi i Microsoft Excel predlošci mogu se preuzeti s *web* stranice.

Autori su zahvalni na komentarima, prijedlozima i pomoći mnogobrojnim stručnjacima u pripremi ovog izdanja. Posebno želimo zahvaliti Jennifer Banner (Schaad Companies), Rebeci Flick (The Home Depot), Alice Magos (CCH, Inc.) i Seleni Maranjian (The Motley Fool). Također želimo zahvaliti Ellen Morgan, Pauline Gillett, Michelle Morgan, Angeli Hawksbee i Flicku Williamsu iz Pearsona te Helen Bellofatto, Mary Dalton, Jane Ashley i Sasmiti Sinhi, koji su pomogli u stvaranju ovog izdanja. Na kraju, htjeli bismo zahvaliti Jeanu Bellmansu sa Slobodnog sveučilišta u Bruxellesu za potporu vezanu uz naslovnicu ove knjige.

Nadamo se da će 13. izdanje *Osnova financijskog menadžmenta* doprinijeti vašem razumijevanju financija i stvoriti uzbuđenje u tom procesu. Vi, čitatelji, krajnji ste sudac. Zahvaljujemo vam što ste odabrali ovaj udžbenik i pozdravljamo vaše komentare i prijedloge (molimo da ih šaljete na e-poštu: jwachowic@utk.edu).

JAMES C. VAN HORNE *Palo Alto, Kalifornija*
JOHN M. WACHOWICZ, JR. *Knoxville, Tennessee*